Ärende 5

| | |
|---|---|
| DIARIENUMMER: | KS 156/2012 900 |
| FASTSTÄLLD/INSTANS: | KF § 156/2012 |
| VERSION: | 3 |
| SENAST REVIDERAD: | KF § 71/2014 |
| GILTIG TILL: | -- |
| DOKUMENTANSVAR: | Kommunchef |

# Ägardirektiv

*Gemensamt ägardirektiv för bolag ingående i Nossan Förvaltningsaktiebolag-koncern*

Gäller för Nossan Förvaltningsaktiebolag, Herrljungabostäder AB, Herrljunga Vatten AB, Herrljunga Hotellfastighets AB, Herrljunga Elektriska AB

HERRLJUNGA KOMMUN

*Våga vilja växa!*

# Innehåll

Gemensamt ägardirektiv ..... 2
Inledning och syfte ..... 2
Ägarstyrning – ansvarsfördelning ..... 3
Bolagsstämmor ..... 3
Bolagens styrelser ..... 3
Frågor av principiell beskaffenhet eller av större vikt ..... 4
Kommunalrättsliga principer ..... 4
God ekonomisk hushållning ..... 4
Utdelning, koncernbidrag och aktieägartillskott ..... 5
Uppföljning ..... 5
Samordning med kommunens övriga bolag. ..... 5
Extraordinär händelse och höjd beredskap (tillägg KF §71/2013) ..... 5
Övrigt ..... 5

# Gemensamt ägardirektiv

För de bolag som ingår i Nossan Förvaltningsaktiebolag-koncernen (nedan benämnd koncernen) gäller följande gemensamma ägardirektiv. För varje bolag finns också ett ”särskilt ägardirektiv”. Det gemensamma ägardirektivet är fastställt och beslutat av kommunfullmäktige i Herrljunga Kommun 2012-12-11 § 156 och därefter antagna på bolagsstämma i bolagen.

## *Inledning och syfte*

Bolagen har samma övergripande syfte som den verksamhet som bedrivs i förvaltningsform. De skall skapa nytta för Herrljunga Kommun och dess medborgare. Verksamheterna ska bedrivas inom ramen för de kommunala befogenheterna.

De kommunala bolagen ska beakta två övergripande regelsystem, dels kommunallagen (KL) och dels aktiebolagslagen (ABL). Bolagen har en sammansatt uppgift där det skall råda balans mellan samhällsnytta (nytta för medborgarna) och affärsmässighet (en strikt företagsekonomisk lönsamhet). Bolagen är instrument för att sköta kommunala angelägenheter och begränsas av samma kommunalrättsliga principer som övrig kommunal verksamhet i den mån inget särskilt är stadgat.

Herrljunga Kommun ska ha en aktiv ledning och styrning av sina bolag. Detta innebär bl a att löpande utvärdera:

- verksamheten och verksamhetsformen
- bolagens strategier och mål
- hur bolagen sköts av bolagsledningen och styrelsen

Moderbolaget Nossan Förvaltningsaktiebolag skall utöva styrning och uppföljning av de bolag som ingår i koncernen. Det ska finnas en aktiv dialog och kommunikation mellan moderbolaget och dotterbolagen. Nossan Förvaltningsaktiebolag skall kontinuerligt rapportera till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

I detta dokument ”Gemensamt ägardirektiv” anges det som gäller för samtliga bolag som ingår i koncernen. För varje bolag finns dessutom ett ”särskilt ägardirektiv” som innehåller unika direktiv för just det bolaget, samt eventuella preciseringar av det som ingår i detta dokument.

Varje bolag ska via det särskilda ägardirektivet ha ett väl kommunicerat uppdrag, så att bolaget med god kvalité och resurseffektivt kan förverkliga uppsatta mål.

## Ägarstyrning – ansvarsfördelning

Kommunallagen (KL) anger i 3 kap § 16-18 att kommunfullmäktige kan överlämna vården av kommunal angelägenhet till ett aktiebolag. Begränsningar finns när det gäller myndighetsutövning. Av detta avsnitt i kommunallagen (KL) framgår det att kommunfullmäktige utser styrelseledamöter och lekmannarevisorer i bolagen.

Bolagen står under kommunstyrelsens uppsikt (KL 6 kap. §1). Denna uppsiktsplikt kan inte delegeras. Kommunfullmäktige har däremot givit Nossan Förvaltningsaktiebolag uppdraget att utöva tillsyn, styrning och uppföljning av de bolag som ingår i koncernen. Detta sker bl a genom regelbundna ägardialoger. Nossan Förvaltningsaktiebolag ska ha en kontinuerlig avrapportering till kommunstyrelsen och i förekommande fall kommunfullmäktige.

Det ankommer på bolagens styrelser och ev verkställande direktör att följa av kommunfullmäktige utfärdade direktiv och planer för verksamheten, om de inte står i strid med tvingande bestämmelser i aktiebolagslagen (ABL) eller annan lag eller författning.

Förutom genom lag och författning regleras bolagens verksamhet och förhållande till kommunen genom:

- bolagsordning
- gemensamt ägardirektiv och särskilt ägardirektiv för respektive bolag
- förekommande avtal mellan kommunen och respektive bolag

Bolagen ska hålla Nossan Förvaltningsaktiebolag informerad om sin verksamhet och planerade åtgärder av vikt. Det åligger bolagen att utan dröjsmål översända följande handlingar till Nossan Förvaltningsaktiebolag:

- protokoll från styrelsemöten och bolagsstämma
- årsbudget och eventuell flerårsplan
- ekonomiska rapporter, delårsrapport och underlag för koncernbokslut
- årsredovisning med revisionsrapport och granskningsrapport

### *Bolagsstämmor*

Utöver vad som anges i bolagsordningen ska också följande gälla:

Kommunstyrelsen utser ägarrepresentant till bolagsstämmor i Nossan Förvaltningsaktiebolag. Nossan Förvaltningsaktiebolag utser ägarrepresentant till övriga bolags bolagsstämmor.

### *Bolagens styrelser*

Respektive bolags styrelse ansvarar för bolagets organisation och förvaltning. Styrelsen har det operativa ansvaret för bolaget och att verksamheten bedrivs i enlighet med vad som beslutats på bolagsstämma. Styrelsen i respektive bolag utser ev verkställande direktör, men tillsättande ska ske i samråd med styrelsen i Nossan Förvaltningsaktiebolag.

Arvode till styrelse och lekmannarevisorer utgår enligt kommunens arvodesregler.

## *Frågor av principiell beskaffenhet eller av större vikt*

Bolagen i koncernen ska bereda kommunfullmäktige möjlighet att ta ställning innan sådana beslut fattas som är av pricipiell beskaffenhet eller av större vikt. Följande ärenden skall dock alltid föreläggas kommunfullmäktige för ställningstagande:

- förvärv, bildande, försäljning eller fusionering av dotterbolag
- start av ny rörelsegren eller nedläggning av sådan
- större investeringar
-

Skulle oenighet i bolagets styrelse uppstå, huruvida viss fråga skall underställas kommunfullmäktige, åligger det bolaget att samråda med styrelsen i Nossan Förvaltningsaktiebolag/kommunstyrelsen.

## *Kommunalrättsliga principer*

Bolagen bedriver kommunal verksamhet. För sådan verksamhet gäller bl a principer enligt kommunallagen (KL) nämligen självkostnadsprincipen (KL 8 kap. §3c), likställighetsprincipen (KL 2 kap §2), lokaliseringsprincipen (KL 2 kap. § 1) samt förbud till riktat stöd till enskild näringsidkare (KL 2 kap. §8). Bolagen har ett ansvar att följa upp den egna efterlevanden av dessa principer.

Självkostnadsprincipen gäller inte för elsektorn (energibolag) och allmännyttiga bostadsbolag.

Likställighetsprincipen innebär att bolagen skall behandla kunder som är kommunmedlemmar lika, om det inte föreligger sakliga skäl för annan behandling.

Lokaliseringsprincipen innebär att bolagen normalt endast ska bedriva verksamhet i det geografiska området Herrljunga Kommun. Principen gäller inte för elsektorn (energibolagen).

En kommun/kommunalt bolag får allmänt främja näringslivet, men inte stödja enskild näringsidkare såvida det inte finns synnerliga skäl.

## *God ekonomisk hushållning*

I kommunallagen (KL 8 kap § 1) står det att kommuner skall ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer.

Gemensamt för bolagen i koncernen är att Herrljunga Kommuns ägande är långsiktigt, vilket påverkar utformningen av verksamhetsmål och finansiella mål. Utgångspunkten är därför bl a att avkastningen som bolagen genererar huvudsakligen ska användas i koncernen. För finansiella mål är inriktningen att bolagen skall sträva efter, en för branschen, god resultatnivå och soliditet i syfte att bolagen skall kunna utveckla sin verksamhet och att kommunens risktagande minskar. Detaljerade mål för varje bolag finns i bolagets ”särskilda ägardirektiv”.

## *Utdelning, koncernbidrag och aktieägartillskott.*

Bolagen skall årligen lämna utdelning/koncernbidrag. Koncernbidrag som utgör bokslutsregleringar inom koncernen beslutas av styrelsen i Nossan Förvaltningsaktiebolag. Koncernbidragen fastställs i samband med att årsredovisningen behandlas vid resp bolags ordinarie bolagsstämma. Respektive bolag ska varje år disponera resultatet så, att fastställt utdelningskrav i form av koncernbidrag eller utdelning till ägaren kan uppfyllas.

## *Uppföljning*

Bolaget styrelse ska i förvaltningsberättelsen i årsredovisningen redovisa hur verksamheten har bedrivits i förhållande till ändamål i bolagsordningen och uppsatta mål i det ”särskilda ägardirektivet”.

## *Samordning med kommunens övriga bolag.*

Bolagen ska i sin verksamhet tillämpa koncerntänkande. Samordning ska ske där det gynnar koncernen som helhet. Nossan Förvaltningsaktiebolag ska tillsammans med dotterbolagen verka för totalekonomisk effektivt resursutnyttjande inom koncernen samt i relation till kommunen.

## *Extraordinär händelse och höjd beredskap (tillägg KF §71/2013)*

Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap reglerar kommunens skyldighet att minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera krissituationer i fred. Bolaget har skyldighet att ingå i kommunens krisorganisation och på samma sätt som kommunen planera sin verksamhet för robusthet och skydd mot extraordinära händelser. Således skall bolaget upprätta plan för extraordinära händelser, revidera planen årligen och se till att planerna bygger på riskanalyser inom respektive verksamhetsområde. Vidare ska bolaget, i den utsträckning som de blir kallade, delta i övningar som kommunen genomför i krishantering.

Bolaget har skyldighet att omedelbart till kommunchefen anmäla händelser som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av kommunen.

På begäran av krisledningsnämnden är bolaget skyldigt att ställa sina operativa resurser till krisledningsnämndens förfogande eller till krisledningsnämnden överlåta ansvaret för hela eller delar av verksamhetsområden i den utsträckning som krisledningsnämnden finner nödvändig med hänsyn till den extraordinära händelsens art och omfattning. Om krisledningsnämnden beslutar överta ansvaret för hela eller delar av bolagets verksamhet skall bolagets verkställande direktör kallas att ingå i den tjänstemannaorganisation, som skall stödja krisledningsnämnden.

## *Övrigt*

Bolagen får inte lämna borgen eller pantsätta aktier.

Ärende 6

| | |
|---|---|
| DIARIENUMMER: | KS 31/2014 282 |
| FASTSTÄLLD/INSTANS: | KF § 156/2012 |
| VERSION: | 3 |
| SENAST REVIDERAD: | KF § 49/2014 |
| GILTIG TILL: | -- |
| DOKUMENTANSVAR: | Kommunchef |

# Ägardirektiv

*Särskilt ägardirektiv för 556508-0909*
*Herrljungabostäder AB*

HERRLJUNGA KOMMUN

*Våga vilja växa!*

För de bolag som ingår i Nossan Förvaltningsaktiebolag-koncernen gäller dokumentet ”Gemensamt ägardirektiv”. För varje bolag finns också ett ”Särskilt ägardirektiv”. Det särskilda ägardirektivet är beslutat och fastställt av kommunfullmäktige i Herrljunga Kommun 2012-12-11 § 156 och därefter antaget på bolagsstämma.

## Kommunens motiv för att äga Herrljungabostäder AB

Ändamålet enligt bolagsordningen är att i enlighet med affärsmässiga och goda sociala principer främja bostadsförsörjningen i kommunen och därvid erbjuda hyresgästerna möjlighet till boendeinflytande och inflytande i bolaget vad avser uppdraget som allmännyttigt kommunalt bostadsaktiebolag.

## Verksamhetsmål

Bolagets fastighetsbestånd ska präglas av ett brett utbud med hyresrätter och med stor valfrihet beträffande storlek, standard och läge.

För att uppnå valfrihet för de boende kan, i begränsad omfattning, även försäljning och ombildning till bostadsrätt genomföras liksom bildande av så kallade kooperativ hyresrätt.

Bolaget ska främja byggande av flerbostadshus och förtätning av centralorterna.

Bolaget ska med sitt fastighetsbestånd vara en del i det kommunala mottagandet av nyanlända flyktingfamiljer och ensamkommande barn, i syfte att öka integrationen.

Alternativa energikällor så som t.ex. solceller, ska användas som energialstrande komplement i alla de fall där så är rimligt och möjligt.

Byggnader ska utformas i enlighet med av kommunfullmäktige antagna riktlinjer för bostadsförsörjning.

Herrljungabostäder verkar för att bostäder anpassas i enlighet med socialtjänstlagens krav.

## Finansiella mål

Direktavkastningen (driftnetto/fastigheternas samlade marknadsvärde) ska långsiktigt, i genomsnitt, vara 5%.

Driftnettot är resultat före central administration, avskrivningar och finansiella poster. Ev reavinster från fastighetsförsäljningar får inte medräknas i driftnettot. Fastigheternas samlade marknadsvärde bestäms med utgångspunkt för det totala fastighetsinnehavets taxeringsvärden och att taxeringsvärdet utgör 75% av ett marknadsvärde.

Soliditeten ska vara minst 15%.

## Styrelse (tillägg KF § 26/2014-02-25)

Styrelsen för Herrljungabostäder AB och Herrljunga Hotellfastighets AB ingår personunion.

HERRLJUNGA
KOMMUN

# Ägardirektiv

# Herrljunga Vatten AB

Antagen 2012-12-11 KF § 156

# Särskilt ägardirektiv för 556739-5347 Herrljunga Vatten AB

För de bolag som ingår i Nossan Förvaltningsaktiebolag-koncernen gäller dokumentet "Gemensamt ägardirektiv". För varje bolag finns också ett "Särskilt ägardirektiv". Det särskilda ägardirektivet är beslutat och fastställt av kommunfullmäktige i Herrljunga Kommun 2012-12-11 § 156 och därefter antaget på bolagsstämma.

## Kommunens motiv för att äga Herrljunga Vatten AB

Ändamålet enligt bolagsordningen är att bedriva verksamhet för vatten, avlopp och dagvatten inom Herrljunga Kommuns verksamhetsområde för allmän VA-verksamhet.

## Verksamhetsmål

Att tillhandahålla VA-tjänster inom Herrljunga Kommuns verksamhetsområde för VA, enligt den kommunala självkostnadsprincipen.

## Finansiella mål

Bolaget skall drivas enligt den kommunala självkostnadsprincipen.

| | |
|---|---|
| DIARIENUMMER: | KS 30/2014 485 |
| FASTSTÄLLD/INSTANS: | KF §32/2011-03-01 |
| VERSION: | 2 |
| SENAST REVIDERAD: | KF §27/2014 |
| GILTIG TILL: | -- |
| DOKUMENTANSVAR: | Kommunchef |

# Ägardirektiv

*Särskilt ägardirektiv för 556078-7573*
*Herrljunga Hotellfastighets AB*

HERRLJUNGA KOMMUN

*Våga vilja växa!*

För de bolag som ingår i Nossan Förvaltningsaktiebolag-koncernen gäller dokumentet ”Gemensamt ägardirektiv”. För varje bolag finns också ett ”Särskilt ägardirektiv”. Det särskilda ägardirektivet är beslutat och fastställt av kommunfullmäktige i Herrljunga Kommun 2012-12-11 § 156 och därefter antaget på bolagsstämma.

## Kommunens motiv för att äga Herrljunga Hotellfastighets AB

Ändamålet enligt bolagsordningen är att uppföra och förvalta hotell- bostads- och kommersiella fastigheter och därmed förenlig verksamhet.

Kommunfullmäktige ser den förvaltande rollen som prioriterad.

## Verksamhetsmål

Att äga och förvalta hotellfastigheten. Restaurang, hotell och konferensverksamheten av god kvalité skall skötas av en entreprenör.

## Finansiella mål

Koncernbidraget till bolaget, som är att betrakta som en näringslivsstödjande åtgärd, skall på sikt minska. Soliditeten skall överstiga 10%.

## Styrelse

Styrelsen för Herrljungabostäder AB och Herrljunga Hotellfastighets AB ingår personunion.

# Särskilt ägardirektiv för 556006-9816 Herrljunga Elektriska AB

För de bolag som ingår i Nossan Förvaltningsaktiebolag-koncernen gäller dokumentet ”Gemensamt ägardirektiv”. För varje bolag finns också ett ”Särskilt ägardirektiv”. Det särskilda ägardirektivet är beslutat och fastställt av kommunfullmäktige i Herrljunga Kommun 2013-01-22 §6 och därefter antaget på bolagsstämma.

## Kommunens motiv för att äga Herrljunga Elektriska AB

Ändamålet enligt bolagsordningen är att producera och distribuera el- och värmeenergi, bedriva elektrisk installationsrörelse, tillhandahålla IT-tjänster, äga och förvalta såväl fast som lös egendom, samt till nämnda verksamhet idka annan förenlig verksamhet. Bolaget har rätt att bedriva elproduktion, elhandel och VA-verksamhet i dotterbolag.

Bolagets verksamhet ska präglas av finansiell stabilitet och långsiktighet.

## Verksamhetsmål

Bolaget ska tillhandahålla lokalt etablerade, kvalitativa och prisvärda tjänster inom el- och värmeförsörjning, viss elinstallation, service samt IT-tjänster.

Genom sin verksamhet skall bolaget bidra till att Herrljunga kommuns utveckling stärks.

Den allmännyttiga verksamheten inom el- och värmeförsörjningen skall bedrivas med en prissättning och ett resultat, som normalt självfinansierar reinvesteringar av anläggningarna.

För TrollaboKraft AB som ägs till 50% av Herrljunga El AB är ändamålet
att bedriva elektrisk kraftproduktion.

## Finansiella mål

Resultat efter finansiella poster skall över tid vara minst 8% av eget kapital (i eget kapital ingår då 73,7% av obeskattade reserver). Soliditeten skall överstiga 35%.

HERRLJUNGA
KOMMUN

# Ägardirektiv

# Nossan Förvaltningsaktiebolag

Antagen 2012-12-11 KF § 156

# Särskilt ägardirektiv för 556637-5746 Nossan Förvaltningsaktiebolag

För de bolag som ingår i Nossan Förvaltningsaktiebolag-koncernen gäller dokumentet "Gemensamt ägardirektiv". För varje bolag finns också ett "Särskilt ägardirektiv". Det särskilda ägardirektivet är beslutat och fastställt av kommunfullmäktige i Herrljunga Kommun 2012-12-11 § 156 och därefter antaget på bolagsstämma.

## Kommunens motiv för att äga Nossan Förvaltningsaktiebolag

Ändamålet enligt bolagsordningen är att äga och förvalta aktier i kommunägda bolag samt vara verksam i näringslivsfrågor.

Nossan Förvaltningsaktiebolag skall vara ägare till samtliga av kommunen hel-, del- eller majoritetsägda bolag.
Nossan Förvaltningsaktiebolag skall utöva styrning och uppföljning av de bolag som ingår i koncernen.
Herrljunga Kommun ska ha en aktiv ledning och styrning av sina bolag. Detta innebär bl a att löpande utvärdera:

- verksamheten och verksamhetsformen
- bolagens strategier och mål
- hur bolagen sköts av bolagsledningen och styrelsen

Bolaget har också en viktig uppgift att upprätthålla och utveckla en helhetssyn i bolagskoncernen. Samordning och samverkan ska ske i de fall där vinst kan uppstå för kommunkoncernen som helhet.

## Verksamhetsmål

Bolaget skall verka för att Herrljunga kommuns koncernbolag förvaltas på ett förmånligt och effektivt sätt.

## Finansiella mål

Bolaget skall långsiktigt arbeta för att konsolidera bolaget i syfte att minimera kommunens risktagande som ägare.

Bolaget skall årligen ha ett positivt resultat.

Målsättningen är att soliditeten skall uppgå till minst 10%.